

Şuşada Ekoloji məsələlər üzrə İşçi Qrupunun iclası keçirilib

Şuşada Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı yaradılmış Əlaqələndirmə Qərargahının nəzdində fəaliyyət göstərən İdarələrarası Mərkəzin Ekoloji məsələlər üzrə İşçi Qrupunun iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclasda İşçi Qrupda təmsil olunan müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələri və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda Xüsusi Nümayəndəliyinin, Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruq İdarəsinin, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəliyinin, Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad olunmuş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəliyinin, Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Publik Hüquqi Şəxsin, Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 1 saylı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Publik Hüquqi Şəxsin nümayəndələri iştirak ediblər.

İşçi Qrupun rəhbəri, ekoloji və təbii sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kərimov nazirlik tərəfindən Şuşa rayonu ərazisində həyata keçirilən ekoloji tədbirlər, o cümlədən meşəbərpa və yeni yaşıllıq sahələrinin salınması tədbirləri, xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri, eləcə də Xocalı və Şuşa rayonlarının inzibati ərazisində nadir təbiət komplekslərinin, xüsusilə tarixi və paleontoloji abidələrin qorunması və etalon ərazi kimi saxlanılması məqsədilə 1988-ci ildə yaradılmış Daşaltı Dövlət Təbiət Yasaqlığının fəaliyyətinin bərpası istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər haqqında məlumat verib. Bildirilib ki, rayon ərazisində mövcud olmuş 8526 hektar meşə fondu sahəsinin meşə ilə örtülüb 2972,8 hektarı və Daşaltı Dövlət Təbiət Yasaqlığının (ümumi sahəsi 450 hektar) 50 hektarı məhv edilib. 1990-cı illərdə qeydiyyata alınmış 8 mineral-xammal yatağından 4-ü istismar edilib. Ermənistan tərəfindən 30 illik işğal dövründə ətraf mühitə vurulmuş ziyanı beynəlxalq hüquqi müstəvidə qiymət verilməsi ilə əlaqədar məsələyə cəlb olunmuş ekspertlərlə birgə məlumat mübadiləsi aparılıb.

Məlumat verilib ki, Şuşa şəhəri ərazisində hidrometeoroloji şəbəkənin bərpası istiqamətində bütün lazımi sensorlarla təchiz edilmiş avtomat meteoroloji stansiyanın quraşdırılması işləri yekunlaşdırılıb. Həmin stansiyanın quraşdırılması ilə Şuşa rayonunun iqlim şəraitinin qiymətləndirilməsinə, meteoroloji proqnoz və xəbərdarlıqların dəqiqliyinin artırılmasına nail olunub. Regionda hidrometeoroloji xidmət səviyyəsinin artırılması rayon ərazisində fəaliyyəti nəzərdə tutulan istehsal və kənd təsərrüfatı sahələri üçün çox faydalıdır.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan intensiv abadlıq və quruculuq işləri ilə yanaşı, ətraf mühitin bərpası ilə bağlı tədbirlərin görülməsinə zərurət yaranıb. Həmin məqsədlə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən Şuşa şəhərində olan mövcud yaşıllıqların bərpası ilə yanaşı, yeni salınacaq yaşıllıqlarda istifadə olunacaq ağac və kolaların bioekoloji xüsusiyyətləri

nəzərə alınmaqla siyahısı tərtib olunub və əkin tipinə görə təsnifatı hazırlanıb.

Şuşa rayonu ərazisində yerləşən Topxana meşəsinə bitişik olan 1,5 hektar torpaq sahəsində və Şuşa şəhərinin giriş hissəsinin sol tərəfində 0,02 hektar torpaq sahəsində yerli şəraitə uyğun ağac növləri əkilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda Xüsusi Nümayəndəliyinin təmsilçisi tərəfindən Azərbaycanın xüsusi tarixi, mədəni və strateji əhəmiyyətə malik olan Şuşa şəhərinin bərpası və yenidən qurulması, gələcək inkişafının təmin edilməsi məqsədilə planlaşdırma və layihələndirmə işləri barədə məlumat verilib. Şuşada aparılan tikinti-quruculuq, bərpa işləri çərçivəsində ekoloji məsələlərə xüsusi diqqət ayrıldığı qeyd olunub. Şuşanın baş planına uyğun olaraq, evlərin və digər obyektlərin inşası layihələrinin hazırlanmasında yaşıl zolaqların, parkların salınmasının nəzərə alındığı və tikintisi nəzərdə tutulan ərazilərdə yerləşən ağacların qorunub saxlanılması və yeni əraziyə köçürülməsinin təmin olunduğu bildirilib.

Şuşa rayonunun əlverişli coğrafi mövqeyi və zəngin təbiəti xidmət və turizm sahələrinin inkişafı üçün geniş imkanlar yaradır. Xüsusi Nümayəndəlik digər aidiyyəti qurumlarla birgə tikinti-quruculuq layihələrini planlaşdırarkən doğma yurdlarına qayıdacaq şuşalılar və qonaqlar üçün rahat və sağlam yaşayış mühitinin yaradılmasını, ekoloji standartlara cavab verən innovasiya metodlarının reallaşmasına xüsusi diqqət ayırır. Şuşa şəhərinin və ətraf ərazilərin inkişaf konsepsiyası hazırlanarkən rayon ərazisində yerləşən çayların, Daşaltı Dövlət Təbiət Yasaqlığının, minerallarla zəngin Turşsu su mənbəyinin imkanlarını turizm sahələrinin inkişafında nəzərə almaq planlaşdırılır.

Görüşdə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərk məişət tullantılarının idarə olunması barədə iştirakçılara məlumat verilib.

Bildirilib ki, Şuşa şəhərində bərk məişət tullantılarının "Təmiz Şəhər" ASC tərəfindən idarə edilməsi davam etdirilir. Şəhərdə 70 meydançada 121 konteyner yerləşdirilib. Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsi ilə birlikdə perspektivdə quraşdırılacaq yeraltı tullantı konteynerləri üçün 6 ədəd tullantı meydançası quraşdırılıb. Şuşa şəhərində əmələ gələn tullantıların idarə edilməsi üçün müasir tələblərə uyğun 6 ədəd xüsusi texnika və 4 çeşidli yeraltı konteynerlər alınıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin şöbə müdiri Faiq Mütəllibovun təqdimatında işğaldan azad edilmiş ərazilərdə dövrü iqtisadiyyatın təmin edilməsi və təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə olunması istiqamətində Ağdam rayonunun Kəngərli kəndinin

bərpa və yenidən qurulması zamanı yaranan tikinti-söküntü tullantılarının təkrar emalına başlanıldığı qeyd olunub.

Belə ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan bərpa və yenidənqurma işləri nəticəsində tikinti və söküntü tullantılarının həcmının artması ilə əlaqədar Ağdam rayonunda başlanılan pilot layihənin məqsədi tullantıların dayanıqlı şəkildə idarə olunmasını təmin etməkdir.

Qeyd olunub ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən BMT-nin Ətraf Mühit Proqramının ekspertlərinin iştirakı ilə Şuşa şəhəri və Ağdam rayonu ərazisindəki dağınıqlardan götürülmüş nümunələrin laborator təhlilləri aparılıb və həmin tullantıların təkrar emal edilərək tikintidə istifadəyə yararlı olduğu müəyyən olunub. Növbəti mərhələdə həmin fəaliyyətin genişləndirilərək işğaldan azad edilmiş digər ərazilərdə də tətbiqi ilə bağlı tədbirlər görülür.

Ekoloji məsələlər üzrə İşçi Qrupun üzvü, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) vitse-prezidenti, akademik İradə Hüseynova çıxışında Ulu Öndər Heydər Əliyevin dediyi kimi, Şuşanın hər bir azərbaycanlı üçün çox yüksək dəyərə malik olduğunu qeyd edib. Müzəffər Azərbaycan Ordusu tərəfindən torpaqlarımız işğaldan azad edildikdən sonra Qarabağa "Elmin Böyük Qayıdışı" üçün yaradılmış şəraitdən istifadə edərək elmi təşkilatlar və alimlər tərəfindən regionda, eləcə də Şuşa şəhəri və ətraf ərazilərdə kompleks bioloji və radioekoloji monitorinqlərin həyata keçirildiyinə, torpaq və su resurslarının tədqiq edildiyinə diqqət çəkib. Sonra akademik İradə Hüseynova Şuşa rayonunun, o cümlədən Daşaltı Dövlət Təbiət Yasaqlığının landşaftı, torpaq örtüyü, bioloji müxtəlifliyi, zəngin flora və faunası, bu ərazilərdə mövcud olan və Azərbaycan Respublikasının "Qırmızı Kitab"ına düşmüş nadir növlər haqqında məlumat verib. O, müvafiq elmi tədqiqat institutları tərəfindən aparılmış bioloji, radioekoloji, mikrobioloji monitorinqlərin nəticələri ilə toplantı iştirakçılarını tanış edib.

Akademik İradə Hüseynova AMEA Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsinin təşkilatçılığı ilə son iki ildə keçirilmiş konfrans və elmi seminarlarda Şuşa rayonuna xüsusi diqqət yetirildiyini, ötən il sentyabrın 22-23-də "Şuşa ili" nə həsr edilmiş "Qarabağın biomüxtəlifliyi, torpaq və su ehtiyatları: gələcəyə baxış" mövzusunda beynəlxalq konfransın bağlanış mərasiminin Şuşada, Cıdır düzündə keçirildiyini bildirib.

Çıxışının sonunda AMEA-nın vitse-prezidenti bu günlərdə dünyaca nüfuzlu "Springer" nəşriyyatında ingiliscə nəşr edilmiş kitabda iki irihəcmli fəslin Qarabağın dərman və qida əhəmiyyətli bitkilərinə

və onların yerli azərbaycanlı əhali tərəfindən istifadəsinə həsr edildiyi barədə məlumatı iştirakçıların diqqətinə çatdırıb.

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin nümayəndəsi tərəfindən Şuşa şəhərinin içməli su təchizatı sistemlərinin yenidən qurulması işləri barədə məlumat verilib. Şuşa şəhərini dayanıqlı içməli su ilə təmin etmək məqsədilə layihənin birinci mərhələsi çərçivəsində yeni su anbarlarının inşa olunduğu qeyd olunub. Belə ki, Şuşa şəhərinin su təchizatı, kanalizasiya və yağış suları sisteminin yenidən qurulması layihəsindən perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla 25 min nəfər faydalanacaq. Bildirilib ki, şəhərin içməli su tələbatı mövcud Kiçik Kirs, Zarıslı mənbələri və 2022-ci ildə istismara verilmiş Zarıslıçay su anbarı hesabına ödəniləcək, eləcə də su təchizatında dayanıqlılığın təmin olunması məqsədilə ümumi həcmi 6 min kubmetr olan 3 su anbarı layihələndirilib. Birinci anbarın tikintisinin cari ilin sonuna qədər yekunlaşdırılması planlaşdırılır. Şəhərdə formalaşan tullantı sularının tam təmizlənilib zərərsizləşdirilməsi məqsədilə məhsuldarlığı sutkada 8 min kubmetr olan tullantı sutəmizləyici qurğunun tikintisi planlaşdırılır. Şuşa şəhəri işğaldan azad edildikdən qısa müddət sonra şəhərin içməli su təminatının bərpasına başlanılıb. İlin müəyyən dövrlərində Kiçik Kirs və Zarıslı mənbələrində məhsuldarlığın kəskin azalması səbəbindən alternativ su mənbəyinin yaradılması layihəsinin icrasına başlanılıb. Bu məqsədlə Zarıslı çayının məcrasında tutumu 25 min kubmetr olan sutoplayıcı anbar, nasos stansiyası və 2,9 kilometr uzunluğunda yeni təzyiqli kəmərlər inşa edilib. Ötən ilin dekabrında yeni mənbədən şəhərə suyun verilməsi təmin edilib. Gələcəkdə Zarıslıçay su anbarı genişləndirilərək tutumu 7,5 milyon kubmetrə çatdırılacaq.

İclasda, həmçinin dəvət olunan digər qurumlar tərəfindən tikinti-söküntü tullantılarından təkrar xammal materialı kimi istifadə perspektivləri, yol-infrastruktur layihələrinin icrası zamanı ətraf mühitə minimum təsirə nail olunması, Şuşa şəhərində yaşıllıqların mühafizəsi və zənginləşdirilməsi perspektivləri, Şuşa yolunun tikintisi işlərində tələb olunan xammal təminatı, həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən tikinti-quruculuq işləri ilə bağlı daxil olan müraciətlər barədə və Şuşa şəhəri ərazisində icra olunan layihələrin ekoloji qiymətləndirilməsi məsələləri müzakirə edilib.

Sonra iclas iştirakçıları Daşaltı Dövlət Təbiət Yasaqlığını və Topxana meşəsinə müşahidə edib və Şuşa şəhərində qurulmuş avtomat meteoroloji stansiyanın işi ilə tanış olublar.